

POKROK PUBL. CO.

POKROK ZÁPADU a listovní vydání. V Ústí, pro Baiton okres, Nebraska; ve Schuyler a Clarkston, pro okres Callax, Nebraska; ve Wilson, Kaso, pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota; a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakota.

PŘEDPLATNÉ: Pro Spojené Státy \$2.50 Pro Kanadu \$3.75

Zásilky poštovní dějí se pomocí poštovních poukázek Express Money Order, bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujeme-li své přetřehování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva uveřejníme ochotně. Musí být stručné, psané bez úmyslu někoho osobně pokřivdit a podpisy plně jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

Vojska estoňská zatlačena bolševiky

Londýn, 21. února. — Estoňská vojska byla přinucena k ústupu před bolševiky v okolí Pskova, dle úředního oznámení, vydaného vládnou estoňskou úřadovnou.

INAUGURACE PRVNÍHO PRESIDENTA SPOJ. STATU

Presidenti Spojených Států nyní jsou do svých úřadů uváděni 4. anebo, případně-li to datum na neděli, dne 5. března. Nebylo tomu však tak vždy — Washingtonova inaugurace konala se 30. dubna.

Kontinentální kongres určil si dne 4. března 1789 za počáteční bod života mladé republiky, ale v den ten dostavilo se do New Yorku jen osm ze dvaceti dvou senátorů, a spolkový kongres odročoval se proto den za dnem až do 6. dubna, kdy se konečně sešlo potřebné kvorum, hlasy, odevzdané o presidentálních volbách byly spočítány a Jiri Washington a John Adams byli úředně prohlášeni za presidentu, resp. místopresidentu Spojených Států. Po té byl jmenován nebo zvolen výbor, jenž mělo být uloženo, aby zvolené uváděni a Adams, jenž přišel do New Yorku 18. dubna, složil úřední přísahu, uvázal se ihned v řízení senátu, který se s dolním domem národní zákonodárny odročil do 25. dubna. Potom došla zpráva, že Washington přijede do New Yorku dne 30. dubna.

První president první americké republiky vydal se 16. dubna z Mount Vernon na cestu do New Yorku jako "viník, jenž má být veden na popraviště," jak sám pravil. Těže úradu jeho je děsila, jeho, jenž byl zvyklý héměni děl. Jeho toužebné přání, "living and dying an honest man on my own farm," zdálo se být zkržčeno a se slzami v očích "loučil se se soukromým životem a domácním sestrám." A pak byla nastoupena triumfální cesta do New Yorku přes Baltimore, Wilmington a Philadelphia, kde na počest "otec vlasti" byly postaveny triumfální brány a Washington oslavován řečmi na vybraných hostinách, přes Trenton, Princeton, Brunswick a Elizabeth Town, kde na presidentu čekal kongres, aby ho v háuce, hrané třinácti veslaři, doprovodili přes Hudsonovu řeku na úpatí ulice Wall.

Od Battery až ke kavárně, kde bylo přistaviště, domy a nábežní černaly se davy lidí. Od jižního cípu ostrova Manhattan hřměly salvy z dobytých děl, a za jasotu davů nastoupen pak pochod na úpatí ulice Cherry a Pearl, kde byl pro Washingtona připraven byt. (Dím ten už dávno padl za obět moderní, strážnické myšlénky době).

VZPOMÍNKY Z PO. SLEDNÍCH DNŮ

Nezapomenutelný dojem rozechvěl nitra jistě všech účastníků vítání presidenta Masaryka na naší malé pohraniční stanici Horol Dvořišské — Český Hersták, když o 1. hodině po poledni vjížděla tam dne 20. prosince lokomotiva, vysoká, obrovská, ověšená, ztěžka, jaksi slavnostně oddechující, jako by si byla hývala vědoma, koho se nám to zrak daleka přiváží, jako by si byla jista tím, že nevezve nám vsuktku ničeho menšího, než hlavu našeho státu, suveréna naší mladické československé republiky.

A za ní osmnáct vozů železničních, z čisti obsazených naším československým národním vojskem jak z Italie, tak i z Francie, dle toho také ve vkusných vojenských krojích buď francouzských nebo italských, dále s průvodem presidentovým a také různými potřebami, jež naloženy v posledních třech nákladních vozech.

Stáli jsme ve skupině účastníků, v níž byl též syn presidentův, p. Jan Masaryk. Zaníceně, s lesknoucí se okem pohlížel na blízké se lokomotivu, rukou přitírá čelo a upřímně se přiznává: "Nejsem již mužský hoch, ale věřte, jsem silně vzrušen. Vždyť jsem otec a sestru již čtyři léta neviděl!" A již zase nedá se vyrusovati z napjatého sledování blízké se lokomotivy. Vojenská hudba spustila naši národní hymnu "Kde domov můj!" Velebné zvuky, jimž jsme byli takřka odevzání, jež působily na naši duši již ode dávna hlubokým, povznášejícím dojmem, ještě více zvyšovaly obrovitost dějiny této chvíle, ještě více rozžehly nitro jednoho každého, a krev hrula se do tříští, mocné bušení se spouštělo v obkřáklé oho-

věna nákladem \$32,000 a hostila první kongres Spojených Států. — Když později spolková vláda přesídlila se do Philadelphia, Federal Hall stal se domovem státní zákonodárny až do roku 1798, kdy se Albany stalo hlavním městem státu New Yorku. Roku 1836 bylo to historické místo zbrojeno a od té doby již pouze v obraze.)

Washington byl uveden do úradu a složil úřední přísahu na ústavu na balkonu, čelícím na ulici Broad, a několik ošitých svědků tento pamětihodný okamžik zaznamenalo do svých deníků. — Washington měl na sobě nový jednoduchý tmavohnědý oblek z amerického sukna. Uprostřed balkonu stál stůl s červeným sametovým ubrusem. Na stole ležela červený polštář, na kterém spočívala bohatě vázaná bible. Přisežnou formuli předřikával Washingtonovi newyorský kancléř Livingston.

Washington byl viditelně dojat a přísahu odřikával sotva slyšitelnými slovy. Potom se skýbl, aby políbil bibli, kdežto Livingston přistoupil k zábradlí balkonu, jasným hlasem zvolal nad hlavou dole tisícůch a tlačících se davů: "Ať žije Jiri Washington, president Spojených Států!"

Zajásal a rozjásal se dav, klohouky lítaly do výše, od Battery hřměla děla, nový pozdrav a blahopřání a rozezvucely a rozhlazily se zvony. A před Washingtonovým očima, v nichž třpytily se slzy, když vázancím třichým hlasem předčítal svoji inaugurační řeč, otvírala se budoucnost plná zodpovědnosti, starosti a práce.

Po slavnosti ve Federal Hallu následovaly "hošlosty" v kostele sv. Pavla, za nichž slavnostně i řeč pronesl newyorský biskup, a pak byla v senátní síni recepcie a za osm dní po té inaugurační ples. O druhé inaugurační Washingtonově nebyl pořádán žádný ples, poněvadž závisťáci v jeho vlastním kabinetě s Jeffersonem a Hamiltonem v čele chtěli zabránit demonstraci pro idol lidu, poněvadž se jim zdály ohrožovati republikánskou ústavu. Washingtonovi bylo to právě vhod, neboť nebyl přítelem obřadných slavností a stavěni se na odív, a tak ceremonie jeho druhého uvedení do presidentského úradu byly neokázalé a tiché.

Druhý inaugurační ples byl pořádán ve Philadelphia, když byl do úradu presidentského uváděn John Adams. Před ním byla hostina na rozloučenou s Washingtonem a recepcie na počest jeho nástupce. (Zbývá jídla a pochoutky byly následujícího dne rozdány mezi pacienty v nemocnici, vězné a chudé.)

ho okamžiku, kdy první president naší československé republiky, — president Osvoboditel celého národa národa vstoupil na posvátnou půdu naš drab, české vlasti.

Majestátně, zvolna, zvolňoučka jede již lokomotiva zelením včtená, z oken dalších vozů vyhlížejí zdravě, otulilé tváře mladých našich československých vojnů národních a v blízkosti naší zastavky salonní vůz presidentův, v jehož oknech vidíme tváře osobnosti z jeho průvodu a posleze presidenta samoného.

Vlak ještě nestál, ale dveře jsou již otevřeny u vozu a v nich objevuje se dáma v cestovním zimním úboru, veselých očí, rozčoučeně mává pravici, jako by někoho obžít chtěla — ale již mladíček Jan vyřikne, odskočí od naší skupinky a již je na stupátku a u vchodu vozu, a objímá se horoně se svojí — sestrou. Byla to dcera presidentova, slečna Olga Masarykova!

Zatím vlak zastavil, hudba hraje již druhou sloku národní hymny, a president, profesor Masaryk, sestupuje z vozu, za ním ostatní členové jeho průvodu.

V jeho vzezření nemohli jsme nalezt žádnou změnu. Tak jsme ho měli přelížit před čtyřmi lety shlednouti — bylo to ve známé vídeňské kavárně Central po jeho návratu z Holandska a před odjezdem — tuším — do Říma — tak setkali jsme se s ním i nyní. Ani vous a vlas nezálež na něm, jak někteří tvrdili, sedivším, nežli tenkrát, nic, žádné změny — ano, snad, až na jednu — dnes byl obličej jeho ozářen zřejmou radostí, spokojeností, kdežto tenkrát, když u nás osoboval si řádití maršastický Franz Josef se smečkou zářících nepřátel národa našeho, ať si v ní byl po české krvi prahnoucí bývalý arcivévoda Bedřich anebo jeho dirigent, Konrád Hochtendorf a ostatními, zračila se v tváři — tehdy poslance profesora Masaryka — těžká starost a jisté v té chvíli již vědomí obrovité úlohy, již na sebe přijímal!

A dnes? — Habsburkové pryč, Rakousko pryč — a zde jest jen svobodná, volná česká zem, čistý, jasný vzduch a proto i oko našeho presidenta beze chmur, zářivě, radostně, vědomě vykonané práce olbřimí, jaké není v dějinách rovné.

Je vítání! — Mluví k němu předseda správní komise zemské, Dr. Franta, pak ministr železnic, Dr. Zahradník. Klidně pohlíží, naslouchá, tak klidně, se svatým klidem, jako člověk nejčistšího svědomí, řekne několik slov, ale každé má svůj význam, svou váhu, a obsahem jsou si všechna skoro stejná: "Udělal jsem svou svatou povinnost, ale s prací nejsem u konce. Práce, mnoho práce, a zase jen práce bude třeba a vsielni musíme pracovati."

A že president, profesor Masaryk pracovati bude, věříme. Celý zjev jeho dotvrzuje pravdivost toho, co praví a předem zapřisaje, že slova bude následovati i čín. — Žádné ochablosti, ani fyzické — o duševní nemluví — není pozorovati, z každého pohybu, z každého slova vyzrá sílná, železná vůle pracovati, giganticky pracovati, a zase jen pracovati bez přestávky — bez oddechu pracovati, jako by ná jeho osobě nebylo ani známok nějakého stáří, známek věškerých těch útrap, všeho strádání, jež musel za světové války přestát, vytrpět, prožít!

Nezje ani věřiti, že před vámi stojí staře téměř 69-letý, zdá se nám, že se nezmenil — ne snad od čtyř roků, ale od chvíle, kdy poprvé jsme ho spatřili v Clementinu, přednášejícího praktickou filozofii, někdy před osmnácti lety! Nezje ani věřiti!

A jdou-li nám hlavou myšlénky o tom, co fyzicky námahy president překonal v posledních letech, co se nacetoval, skoro celý globus objížděl, jednou byl v Kyjevě, pak zase ve Vladivostoku a zase v Americe a v Anglii, Francii, Itálii a to vše v poměrně krátké době, a co duševní námahy přestál, co duševních útrap vytrpěl — vždy se vyprávělo, že hoře i zaplakal, když opouštěl po boševickém obratu Kyjev — a tane-li vám toto vše na mysl a vidíte presidenta Masaryka před sebou, věru, že těžko lze věřiti, že je to jedná a táž osoba.

"Je svěží, duševně i tělesně čilý, o vše se zajímá, vše sleduje, vše ve své duši obsahuje. A stejněž zůstává i při dalším jízdě. Se zájmem sleduje se ke všemu, jeho viděním, laskavěmu oku neujde nic!" Na cestě po české půdě zastavuje vlak také v Holkové — Řimově. Začne hudba — okolní děti mávají praporečky, a nimi většinou jen matky, babičky, vše volá: "Bláha!" Ve mnoha očích zářimo i slzu upravené radosti, slzu nadšení. President stojí u otevřeného okna, rozjasmněným zrakem sleduje školní drobotinu, vychýl se a osloví jednu dívčinku, mávající italským praporečkem. "Odkud pak máš, děvče, ten praporeček?" Malinká povídá, že ho dostala od legionářů, když je vítala. "Tož ukáž praporek také panu generálov!" ukazuje president na blízké okno, u něhož je generál Piccione. Kterýsi zřízence železniční již bere malého drobčka do náruče, zvedá k oknu a malinká mává praporečkem italského generála, jenž veselé ji kyne rukou. — A ve Veselí — Mezimostí vítají presidenta dvě malinké družky s velkou kytičí. Stojí na podiu a nevědí, jak kytiči podat. President jde k nim, promluví několik laskavých slov, pohladí — a děti jsou šťastny. — Ano, o každého jeví president zájem, o vše. Každým detailem dává na jevo, že je velikán duševní — velikán srdcem. A jistě dobře vystihl presidenta Masaryka býv. post. Vaček — když ho ve Veselí-Mezimostí zdravil a u vedl, že v němž jsou spojeny vlastnosti tří našich velikánů: Husa, Žižky a Komenského. V něm je sloučená Husova láska ku pravdě — Žižkova organizace vojskova — a Komenského víra, že správa věci národa vrátil se do jeho rukou! Už se vrátila a president Masaryk přijel, aby otevírá její převaz do svých osvědčených rukou. Královská Praha po zasluzce královsky ho vítala a celý československý národ je dnes klidný, je spokojený, protože je svůj a protože ví, že jeho vše je v dobrých rukou, v rukou Masarykových. — Národní Listy, Praha.

de! Na cestě po české půdě zastavuje vlak také v Holkové — Řimově. Začne hudba — okolní děti mávají praporečky, a nimi většinou jen matky, babičky, vše volá: "Bláha!" Ve mnoha očích zářimo i slzu upravené radosti, slzu nadšení. President stojí u otevřeného okna, rozjasmněným zrakem sleduje školní drobotinu, vychýl se a osloví jednu dívčinku, mávající italským praporečkem.

"Odkud pak máš, děvče, ten praporeček?" Malinká povídá, že ho dostala od legionářů, když je vítala. "Tož ukáž praporek také panu generálov!" ukazuje president na blízké okno, u něhož je generál Piccione. Kterýsi zřízence železniční již bere malého drobčka do náruče, zvedá k oknu a malinká mává praporečkem italského generála, jenž veselé ji kyne rukou. — A ve Veselí — Mezimostí vítají presidenta dvě malinké družky s velkou kytičí. Stojí na podiu a nevědí, jak kytiči podat. President jde k nim, promluví několik laskavých slov, pohladí — a děti jsou šťastny.

Ano, o každého jeví president zájem, o vše. Každým detailem dává na jevo, že je velikán duševní — velikán srdcem. A jistě dobře vystihl presidenta Masaryka býv. post. Vaček — když ho ve Veselí-Mezimostí zdravil a u vedl, že v němž jsou spojeny vlastnosti tří našich velikánů: Husa, Žižky a Komenského. V něm je sloučená Husova láska ku pravdě — Žižkova organizace vojskova — a Komenského víra, že správa věci národa vrátil se do jeho rukou! Už se vrátila a president Masaryk přijel, aby otevírá její převaz do svých osvědčených rukou. Královská Praha po zasluzce královsky ho vítala a celý československý národ je dnes klidný, je spokojený, protože je svůj a protože ví, že jeho vše je v dobrých rukou, v rukou Masarykových. — Národní Listy, Praha.

President Masaryk O NOVÉ EVROPE Oznamuje se z Londýna, že první president československé republiky, prof. Masaryk, zasedl mírové konferenci vysoce zajímavý státní dokument, jenž svědčí o tom, jak velice přišel si nové utvořené východní státy, aby západ porozuměl jejich volání po spravedlnosti. Až do nejnovější doby neměla Amerika a Spojení nejmenšího ponětí o nárocích Poláků, Čechoslováků a Jihošlovánů. I co se týče balkánských národů, bylo potřeba několik válek, aby anglosaská rasa přišla k poznání, že problémy východní Evropy nemohou být jen tak odbyty. Dlouho pak podeceňován byl význam politického zápasu proti Rakousku, Německu a Turecku a boj ten byl prohlášen za "vnitřní záležitost". Tato hrozná válka postoupila proto, že velmoš po tak dlouhou dobu vyhýbaly se zásahnutí do vnitřních záležitostí svých susedů. Nestalo jim to za to informovat se o stanovisku malých, potlačených národností a zaříditi svou politiku ve shodě se znalostí poměrů. President Masaryk podotýká správně, že každý národ má své zvláštní problémy, jejich znalost jest nutná, máme-li být spravedliví k národům jiným. V mnoha případech hraje hlavní úlohu jazyk; jindy však politický problém stojí v popředí. Obaj problémů však mohou být spojeny. Češi, kam příkladu, vedli politický boj za historická práva svobodného státu a současně boj jazykový. Jinde hospodářský boj hraje hlavní roli. Nejdůležitějším bodem dokumentu jest kapitola o sociálním a hospodářském vzkrášení Čechoslováků, kteří přicházejí E novému životu na rozvalinách Rakouska-Uherska, státu to složeného z devíti národů, poměrně stejně velikých a vzdělaných a držejících násilně pod jménem německo-maďarské mementy. Tito národové nsitují od konce 18. století o svobodu a neovládnost. Rakousko nebylo přirozenou federací národů; bylo drženo na živě jesuitismem, krví a železem. Rakousko ukázalo málo sympatií za války. Dvakrát bylo poraženo Ruskem a dokonce i malým, opovrhovaným Srbskem. Zasluhou Německa uhraněno bylo od náhlého skoku. Posleze však hodina jeho udeřila a Rakouska už není. Český národ nikdy neschválil dualismus a centralistické konstituce dřívější monarchie. Kolem toho se točil boj český proti Habsburkům. Na základě svého práva

Čechové byli národem svobodným a jako takoví postavili se na stranu spojených, kteří uznali jejich nárok na samostatnost. Čechové nechtěli však jen svá práva, nýbrž i práva jiných slovanských a latinských národů. Jedni protestovali roku 1870 proti odněti Elsaška-Lotrinska Francii. Za válek balkánských podporovali zjevně Jihošlovany proti pletichám Vidua a Říma. Když Frautiček Josef vyhlásil válku Srbsku, Čechové ho odsoudili. Odepřeli poslušnost, přeběhli a přidali se ke spojencům. Všichni zahraniční Čechové, v počtu více než 1,000,000 stáli se členy Národní Rady, jež sídlí v Paříži. Tato Národní Rada, jeome v nepřetržitém styku s celým národem a s jeho vůdci, prohlásila dne 14. listopadu 1915 Habsburky za sesazené a zahájila proti nim boj.

Tato věrnost pravdě, přirozeně, zaslouží si spravedlivou odměnu. Masaryk však nespokojuje se pouze pojednáním o požadavcích československa, nýbrž měrtává úplný program mírové konference, s poněkud zásad Wilsonových, zvláště pak se zřetelem k malým národům. Co se týče Čech, Moravy a Slezska, tyto země budou spojeny se Slovenskem v jeden neodvratný stát. Soum pojata je i německé území v Čechách, jehož část obyvatel nemohou býti obětováni německé chytivosti. S Maďary se vše odhude lebec. V Slovácku není Maďarů, pouze maďarsky mluvící jednotlivci, kteří odnárodňovali Slováky, zavražijíce slovenské školy. Zajímavé jest, jak Masaryk podporovává hospodářsky nevyvinuté Slovensko s průmyslovými Čechami, "perlu Rakouska", která bude teď dražší, poněvadž nebude musit podporovati chudé země alpské.

Dr. Masaryk jest přesvědčen, že nová Evropa se neovládě, bude-li zapomenuto na záruku, že národové budou dbát usnesení mírové konference. Jest nutno, aby "kongres, na ochranu zásad a dosažení rozhodnutí přeměnili se v mezinárodní tribunál, který by dohlížel na kulturní rozvoj národů." Jako jim znamenití státníci, i president československé republiky udlil požehnání lize národů. Na konce podotýkáme, že dokument Masarykův, jenž právem může být nazván státní listinou, má dlouhou historii. Byl psán původně v Rusku, za doby revoluce, níh nepokojů, pro československou armádu, aby jí objasnil základní problémy války. Na své cestě Sibiří a přes Tichý oceán část spisu byla přepracována pro anglickou veřejnost. Úvodní slovo jest datováno v říjnu 1918, ve Washingtonu a tak není v listině zmínky o příměří, rovnajícím se veliké porážce Německa.

Dr. Masaryk jest přesvědčen, že nová Evropa se neovládě, bude-li zapomenuto na záruku, že národové budou dbát usnesení mírové konference. Jest nutno, aby "kongres, na ochranu zásad a dosažení rozhodnutí přeměnili se v mezinárodní tribunál, který by dohlížel na kulturní rozvoj národů." Jako jim znamenití státníci, i president československé republiky udlil požehnání lize národů. Na konce podotýkáme, že dokument Masarykův, jenž právem může být nazván státní listinou, má dlouhou historii. Byl psán původně v Rusku, za doby revoluce, níh nepokojů, pro československou armádu, aby jí objasnil základní problémy války. Na své cestě Sibiří a přes Tichý oceán část spisu byla přepracována pro anglickou veřejnost. Úvodní slovo jest datováno v říjnu 1918, ve Washingtonu a tak není v listině zmínky o příměří, rovnajícím se veliké porážce Německa.

Dr. Masaryk jest přesvědčen, že nová Evropa se neovládě, bude-li zapomenuto na záruku, že národové budou dbát usnesení mírové konference. Jest nutno, aby "kongres, na ochranu zásad a dosažení rozhodnutí přeměnili se v mezinárodní tribunál, který by dohlížel na kulturní rozvoj národů." Jako jim znamenití státníci, i president československé republiky udlil požehnání lize národů. Na konce podotýkáme, že dokument Masarykův, jenž právem může být nazván státní listinou, má dlouhou historii. Byl psán původně v Rusku, za doby revoluce, níh nepokojů, pro československou armádu, aby jí objasnil základní problémy války. Na své cestě Sibiří a přes Tichý oceán část spisu byla přepracována pro anglickou veřejnost. Úvodní slovo jest datováno v říjnu 1918, ve Washingtonu a tak není v listině zmínky o příměří, rovnajícím se veliké porážce Německa.

Dr. Masaryk jest přesvědčen, že nová Evropa se neovládě, bude-li zapomenuto na záruku, že národové budou dbát usnesení mírové konference. Jest nutno, aby "kongres, na ochranu zásad a dosažení rozhodnutí přeměnili se v mezinárodní tribunál, který by dohlížel na kulturní rozvoj národů." Jako jim znamenití státníci, i president československé republiky udlil požehnání lize národů. Na konce podotýkáme, že dokument Masarykův, jenž právem může být nazván státní listinou, má dlouhou historii. Byl psán původně v Rusku, za doby revoluce, níh nepokojů, pro československou armádu, aby jí objasnil základní problémy války. Na své cestě Sibiří a přes Tichý oceán část spisu byla přepracována pro anglickou veřejnost. Úvodní slovo jest datováno v říjnu 1918, ve Washingtonu a tak není v listině zmínky o příměří, rovnajícím se veliké porážce Německa.

Dr. Masaryk jest přesvědčen, že nová Evropa se neovládě, bude-li zapomenuto na záruku, že národové budou dbát usnesení mírové konference. Jest nutno, aby "kongres, na ochranu zásad a dosažení rozhodnutí přeměnili se v mezinárodní tribunál, který by dohlížel na kulturní rozvoj národů." Jako jim znamenití státníci, i president československé republiky udlil požehnání lize národů. Na konce podotýkáme, že dokument Masarykův, jenž právem může být nazván státní listinou, má dlouhou historii. Byl psán původně v Rusku, za doby revoluce, níh nepokojů, pro československou armádu, aby jí objasnil základní problémy války. Na své cestě Sibiří a přes Tichý oceán část spisu byla přepracována pro anglickou veřejnost. Úvodní slovo jest datováno v říjnu 1918, ve Washingtonu a tak není v listině zmínky o příměří, rovnajícím se veliké porážce Německa.

V NĚMECKÉM ZAJETÍ.

Teprve nyní, kdy se vracejí lidé z německého zajetí, vycházejí na jevo ohavné ukrutnosti, jichž se na zajatých, bezbranných nepřátelích dopouštěli brutální němečtí důstojníci, vojáci, ano i ženy, které jim zvláště nenávisť a opovržení dávaly na jevo. V celku jsou ty věci dobře známy, ale k osvětlení jichž přece více přispějí jednotlivosti vypravování, kteří to sami zakusili. Ti všech jim potvrzují to, co bylo již dříve řečeno, jak německé ženy zajatcům kluuly, do jídla jim přivaly, jak kopaly slabé a nemocné nepřátelské vojáky na železničních stanicích, jak strážové hlili a trýznili zajatce, kteří následkem hladu a nemoci byli příliš slabí nežli aby mohli konati jakoukoli těžkou práci. Seržant George Greenwood od 52. střeleckého pluku britské armády napsal nedávno do londýnských listů článok o tom, jak byl zajat a co v zajetí zakusil. Zajatec — kdýz britické vojsko ustupovalo, zůstal s malým hloučkem vzadu, aby ustupující kryl a chránil, jinak by byli bývali vsielmi pobiti nebo zajati. Dostal se Německu do rukou u Ypresu dne 31. července 1917. Asi se sedmi jinými zůstal v zákopu, zatím co ostatní oddíl ustupoval. Nežli jej Němci zajali, odpravil jich ještě slušný počet, ale konečně byl s ostatními obklopen i nezbylo mu nic nežli dáti se zajat. Popisuje pak svoji cestu do zajateckého tábora. Napřed přišel do Ronlers v Belgii, kuaž cesta trvala velmi dlouho. Tam dostali něco polévky, usmávaná z ječmenev a vody. On sám byl velice hladov a neomohl jísti. Pak byli natlačeni do skle-

pa, kdež byli přes noc jeden na druhém. Bylo to přes sto lidí v místnosti, která by sotva stačila pojmuti třicet. Sotva tu bylo dlouho a druhý den byli pušláni dále. Greenwood pak byl vyslyšán německým důstojníkem, který mu mimo jiné nadhodil otázku: "Proč už toho, vy, Angličané, neneháete! Přece vidíte, že jste poraženi" odpověděl mu. Když vypravoval Němci, že Amerika vypravovala válku a brzo hude mít mnoho vojska na bojišti, nazval jej lhářem a špinavým anglickým psem.

"Potom jsme přišli do Tremonde", vypravuje Greenwood, "o kterém je dostatečně známo, jak v něm byli zajatci trýzněni. Hledě-li jsme to přestáti, jak to jenom šlo, ale byl to život pekelný. Mne nejvíce trápil nedostatek tabáku. Šbírali jsme listy a sušili je. Ale na zimu nebylo listů i olupovali jsme kůru a kouřili ji. Často se porádaly dražby, když někteří z našich hochů prodávali svoje kuty, aby si mohli koupiti něco k jídlu. Mnozí se zbavili poslední košile, aby si mohli koupiti chleba, který byl tak ohavný, že i vepř byl by se rozžvýkal, nežli by se byl doň pustil. Žili jsme jako Indiáni, ne jako lidé civilizovaní. Trvalo to pět měsíců, ne-li déle, nežli jsme se poprvé mohli unýt mydlem."

"Jednou nám malá dívka dala jablko, ale spatřil to hulán, přihnul se k ní, udeřil ji a hned si zapsal adresu její rodičů — nevim proč. Pak nás poslali do Dulmeuu. Byli jsme dva dny na vlaku a když jsme přijeli na místo, dali nám tam stoudev polévky, stejně ohavné jako dřívě. Nevím, co bychom mohli o Dulmeuu říci zajímavého, jen tolik, že tam umíralo průměrně sedm zajatců denně."

Greenwood nechce-li pro nepřítel pracovati i popisuje, jak se pokoušil o útek, jak se snažil opatřiti si mapu a kompas a koupěné vyrazil. "Z počátku dávalo se námí dobře", praví. "V lese, kde jsme přes den odpočivali, nás strážové spatřili, ale přece jsme jim utekli tentokrát. Váak konečně nás titi strážníci chytili přece. Jistý Angličan z venčí nám vypůjčil dvě kola a já s jedním Italem dali jsme se na útek. Byli jsme chyceni po několika dnech a vsazeni do cely, v níž bylo vody na palec vysoko. Jist jsme nic nedostali, ale druhou noc dali nám trochu vody k pití. Pak jsme byli přivedeni před důstojníka k výslechu. Ptal se mne, proč jsme utekli. Řekl jsem, že jsem se chtěl dostat domů, kde bych se měl lépe. Odpověděl mi, že lépe nežli v Německu se nikde mít nebudu, poněvadž v Anglii jsou na tom ještě hůře a mají hlad ještě větší."

O útrapách, které zakusili zajatci nedostatkem, Greenwood vypravuje: "Jednoho rána nalezení byli čtyři muži v blízkém lese a podrozvanými krky, s hlavami skore od těla oddělenými. Muži, kteří je zavraždili, jednalo se jen o odev, který jim s těla stáhnul. Byli docela nazí. Téžo dne nám dva Angličané zemřeli. Jeden pracoval těsně za bojištěm, dá se tedy myslet, že trpěl nedostatkem potravy. Vidávali jsme případy hrozně. Přicházeli k nám lidé, jimž kosti přímo vylézaly z kůže. Ba, staly se případy, že kost akutečně ven pronikla. Kdybych měl vypsati všechna ta jména, jimž jsem v těch dobach Němce tituloval, myslili byste, že jsem se zbláznil. Někdy nezapomenu, jak strvoře zacházeli s našimi lidmi za bojištěm a jak je popoháněli, kdy oni únavou a slabostí padali, a jak je po stech hladem a prací zabíjeli. To, co se nám předkládalo, nebyla strava. Někteří z našich lidí chytali myši a jedli je."

Podobné věci vypravují i jiní. Vojín J. Cooper od pluku north-umberlandských střelců zajat byl minulého roku v dubnu a zakusil tytéž útrapy hladování. V jeho táboře byli hlavní stravou nákladnábore zeli, které bylo tak staré a stuchlé, že nebylo vůbec k jídlu. Byl ustávně zaměstnan na bojišti, tam, kam dopadaly kule, a jednou pracoval celé tři dny a nedostal k jídlu nic než trochu kávy. Jednou sel kolem jistě francouzské ženy, která se nad ním smílovala a podávala mu trochu kávy, ale strážník, který šel za ním, kávu jí z rukou vyzrátil a sprostě jí vynadal. Když byl zajat, byl dokonce zdrav a silný, ale pak se proměnil v hotovou kostru. Když se rozenohl, byl předveden před vojenského lékaře, však ten se mu vyzrátil a za neovládě ho nezabíjeli. Pak byli natlačeni do skle-